

Premislek o prometu in infrastrukturi v Solčavi

Simona Robnik

V Solčavi imamo vso osnovno infrastrukturo, ki je, po moji presoji, za maloštevilno gorsko občino zadostna in zadovoljiva za solidno prebivanje. Imamo cerkev, gostilno, občinske prostore, bankomat, trgovino, bencinski servis, knjižnico, pošto, šolo, vrtec, otroška igrala, gradi se telovadnica, ceste pa se tudi obnavljajo.

Zagotovo obstajajo tudi ideje o dodatnih možnostih. Denimo kakšen dopolnilni izobraževalni krožek, učenje glasbil, šola jahanja ... Vsega tega sicer nimamo, se pa velikokrat med 500 dušami najde takšna, ki zna ravno to, kar iščeš, in se lahko povežeš z njo. Ali pa iščeš nižje po dolini, med prebivalci nižje ležečih vasi: Luč, Ljubnega, Rečice ... Neformalnih oblik sodelovanja je veliko, tudi na področjih, kjer ni za to uradno vzpostavljene infrastrukture.

Ker s tem živim, sem se privadila, da pošta ni ves dan odprta, da ni kina in gledališča, supermarketov, glasbenih šol, tehničnih trgovin, niti zdravstvenega doma v bližini. Najbližji je namreč v Lučah.

S tem povezana je težava z dosegljivostjo zdravnika, vendar se s tem mankom ne soočamo le v Solčavi, temveč gre za širši slovenski problem. Imamo pa na Solčavskem srečo, da so nekateri lokalni prebivalci (tudi profesionalno) večji reševanja zdravstvenih zagat in lahko pomagajo. Tukaj ponovno stopi v ospredje neformalno sodelovanje in pomoč. Nekateri domačini pa nabirajo zdravilne zeli in iz njih pripravljajo čaje, zdravilna mazila in tinkture. Znanje o zdravilnih zeliščih, ki lahko v nekaterih primerih blažijo določene tegobe, ima na Solčavskem dolgo tradicijo.

Seveda pa je težje, ko potrebujemo nujno medicinsko pomoč, ker traja precej časa, preden dospe do Solčave, včasih pa je pomembna vsaka minuta. V takšnih primerih bi dežurni helikopter v dolini ali pa dežurna služba za nujno pomoč v zgornjem delu Savinjske doline prišla zelo prav, kajti sedaj je locirana v petintrideset kilometrov oddaljenem Mozirju.

Domačini vidimo osebni avtomobil kot praktično nujno opremo za preživetje. Javni prevoz je sicer organiziran, vendar terja veliko prilagajanja, saj ni na voljo vsak dan ali vsako uro. Zato trenutno zgolj z javnim prevozom večina Solčavanov in Solčavank ne more opraviti vseh nujnih poti. Za občane, ki nimajo avtomobila in možnosti koriščenja javnega prometa, pa je na voljo električni avtomobil, za katerega skrbi občina. Občani, ki sodelujejo kot vozniki, pa delo opravljajo prostovoljno. S tem rešujemo tudi potrebe starejših in ranljivih.

Vseeno pa se mobilnostne prakse med Solčavani in Solčavankami razlikujejo. V grobem bi lahko občane in občanke razdelili v tri skupine. Na eni strani so »domorodci«, ki zelo redko ali sploh ne potujejo, ki jim je muka potovati že do Mozirja, na drugi strani so tisti, ki so redno mobilni (na primer zaradi službe) in dnevno prevozijo tudi 60 km in več. Zadnja skupina pa so popotniki, svetovljani, ki veliko in radi potujejo.

Na Solčavskem imamo zadovoljive ceste, ki nas pripeljejo do ciljev. Seveda so včasih, predvsem po kakšni zimi, ceste bolj dotrajane, naravni pogoji ceste spremenijo, vendar je v doglednem času poskrbljeno za obnovo. Opazila sem sicer, da je v večjih občinah poskrbljeno za asfaltne dovoze in urejena cestišča do vseh hiš. Tega pri nas še ni, vendar je tudi poselitev pri nas izrazito razpršena, veliko je gorskih kmetij. Zahtevnim pogojem na cestah v gorskem okolju se znamo prilagoditi, se naučiti upravljati vozilo – saj nam drugega ne preostane. Vzratna vožnja pozimi po zasnježeni cesti, montaža snežnih verig na kolesa ... vse to na Solčavskem tako rekoč spada k voznikskemu izpitu. Pozimi prav pridejo tudi rezervni čevlji v avtomobilu pa motorna žaga in baterija, za vsak primer – včasih je treba pot nadaljevati peš ali pa s ceste odstraniti podrto drevo.

Je pa specifičnost bivanja in vsakdanjega življenja v Solčavi vseeno pogojena s precejšnjimi razdaljami in geografskimi preprekami. Pri tem menim, da sta pomembna predvsem potrpljenje in prilagajanje. Ker sodobni imperativ »hočem zdaj in takoj« na Solčavskem pogosto ni mogoč, z nepotrpežljivostjo in neprilagodljivostjo škodiš predvsem sebi. Včasih se na primer zgodi, da se moramo odpraviti na pot v bližnja mesta zaradi zgolj ene stvari – temu se seveda skušamo izogniti tako, da načrtujemo več opravkov hkrati ter pri tem opravimo in kupimo čim več stvari. Ko si namreč enkrat v Mozirju, je Celje ali pa Velenje čisto blizu. Ko greš »po dolini«, greš za cel dan in takrat opraviš vse, kar je potrebno.

Za življenje v Solčavi so po mojem mnenju torej pomembni avtomobil, potrpežljivost in prilagodljivost, ključno pa je tudi, da se med seboj poznamo. Ko se ti na primer zgodi, da ti zmanjka žogic za namizni tenis, točno veš, koga poklicati, kdo jih verjetno še ima na zalogi. Povezovanje in skupnost nam pomagata tudi preživeti.

Ko ti zmanjka osnovnih živil, denimo sladkorja ali kvasa, je solčavska trgovina popolnoma dovolj založena. Včasih v šali pomislim, da imajo še preveč. Sama ne vidim smisla v množici različnih blagovnih znamk, ki proizvajajo enak proizvod. Dovolj je, če je na voljo ena, a tista bolj kakovostna. Morda je tudi ta moj pristop razlog, da nikoli nisem imela občutka pomanjkanja.

Se pa oddaljenost od trgovskih središč kaže tudi v potrebi, da si priskrbimo večje količine določenih dobrin, ki jih nato hranimo in uporabljamo dalj časa. Na Solčavskem se še vedno gradijo hiše s kletjo ali vsaj shrambo, saj imamo v njih zalogo. Številni še vedno kupimo na primer 10 kg čebule ali moke, ki jih v ustrezni shrambi ali kleti lahko dolgo hranimo, pa še gneči in nenehnemu razmišljanju, kdaj mi bo spet česa zmanjkalo, se izognemo.

Seveda pa v sodobnih hišah ni več le shramb za hrano, temveč se v shrambah hranijo tudi druge materialne stvari.

Naši domovi so obdani s hribi in mogočnimi gorami in se nam zato zdijo še posebej zavarovani. Tistim, ki so javeni odprtih, širnih pogledov, polj, kratkih razdalj do mest, dobrega javnega prevoza, pogostih vlakov in podobno, se naš kraj lahko zdi zaprt, celo utesnjen. Tesnoba včasih občutijo tudi nekateri domačini, sploh če so v dneh brez sonca preveč časa sami, zaprti v svojih domovih. Tudi zato sta družabnost in povezovanje tako pomembna. Mnogi Solčavani in Solčavanke tukaj vztrajamo, saj je Solčava naš dom. Verjetno k temu pripomorejo tudi vrednote, ki so precej zakoreninjene med domačini, predvsem čast in ponos. Zdi se mi, da smo včasih bolj »zaprte narave«, da smo do tujcev in novosti pogosteje zaprti kot odprti. Mnogi najprej raje počakamo, da se na novost, če je smiselna, privadimo, potem pa jo vzamemo za svojo.

Ima pa prej omenjena zaprtost Solčave tudi prednosti. Predvsem mir. Vendar je tudi miru, predvsem v toplih dneh, vedno manj, saj turisti in obiskovalci radi prihajajo in raziskujejo naše neokrnjene kraje. Tudi zaradi tega se je v zadnjem času avtomobilski promet precej povečal ob koncih tedna v poletni sezoni. Zato iščemo rešitve glede pomanjkanja parkirišč in glede preobremenjenosti okolja. Obenem pa gostinske kapacitete niso v celoti izkoriščene.

Vseeno krajani razmišljamo tudi o kritični infrastrukturi. Pri tem se občina trudi času in finančnim zmožnostim primerno izboljšati, posodobiti ali pa vsaj ohranjati osnovno infrastrukturo. Menim, da so za majhne občine oziroma za občine z malo prebivalci pogajanja na državni ravni težja. Pri večjih občinah je zagotovo lažje upravičiti potrebe po določeni infrastrukturi. Tudi pri tem je pomembna potrpežljivost, a zdi se mi, da je na Solčavskem viden napredek pri razvoju in skrbi za infrastrukturo. Treba pa je, kot zmeraj, sodelovati in se prilagajati.